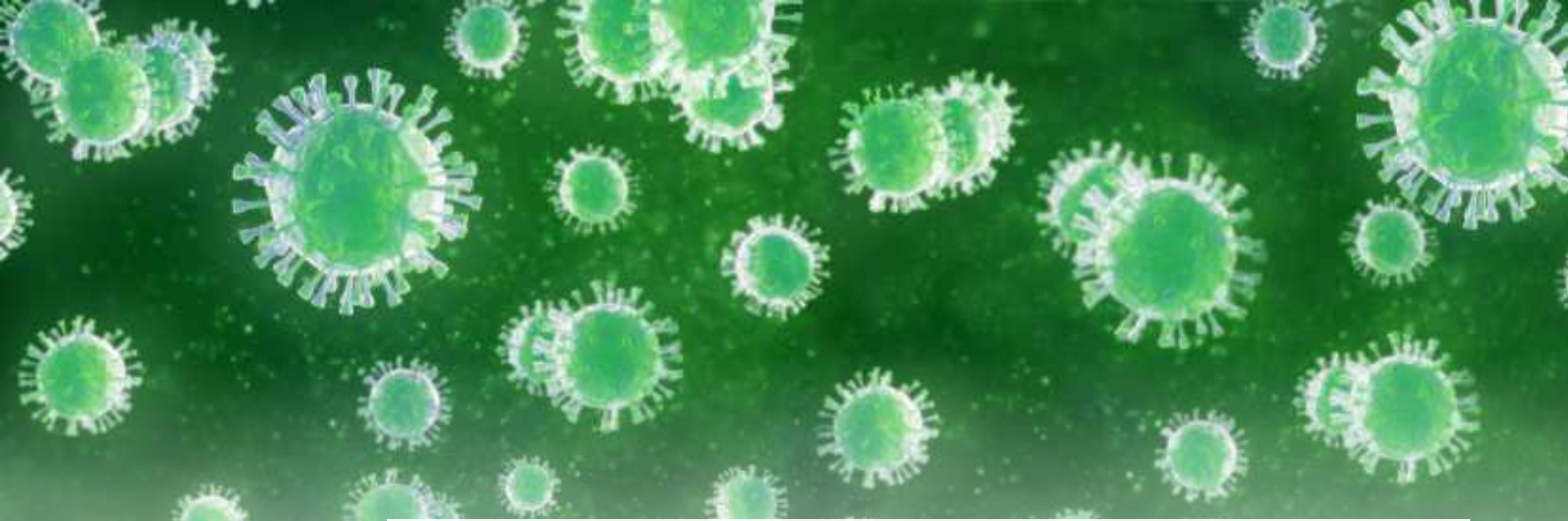

Etelä-Karjalan
Allergia- ja Ympäristöinstituutti

Kesä 2020

Elämää pandemian varjossa

Kevät ja kesä edellisen yhdistystiedotteemme jälkeen on ollut monin tavoin koronan kyllästämä. Teimme liiton jäsenille kyselyn koronavirustaudin vaikutuksista arkielämään, ja pikakomennuksella valmisteltu kirjoituskin ilmestyi jo syyskuun jäsenlehdessä. Kyselyyn vastanneista (1 750) yli puolet oli ollut hyvinkin tyytyväisiä liiton toimintaan koronatedottamisessa, ja moni myös suhteellisen tyytyväinen poikkeusaikana järjestettyyn toimintaan.

Monenlaisten pelkojen, rajoitusten ja tapahtumien peruuntumisen keskellä koronalla uutisoitiin olleen myös sellaisia myönteisiä vaikutuksia, joihin omassa toiminnassamme olemme pitkäjänteisesti tähdänneet. Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen teettämästä suomalaisten luontosuhdebarometristä kävi nimittäin ilmi, että koronakevät muutti noin joka neljännen suomalaisen luontosuhdetta myönteisemmäksi.

Poikkeusolot lisäsivät ulkoliikuntaa ja suomalaiset löysivät luontopolut ja kansallispuistot aivan uudella tavalla, kun muut harrastusmahdollisuudet sulkeutuivat koronaepidemian takia. Mikä ilahduttavinta, etenkin nuoret löysivät tiensä luontoon muita hanakammin! Kyselyn perusteella myös luonnon ja luontokohteiden arvostus oli kasvanut. Suomalaiset olivat keskimäärin vahvasti sitä mieltä, ettei luonnon arvoa voi mitata rahassa ja että luonto lisää ihmisten hyvinvointia ja terveyttä. Samanhenkisiä ihmisiä kokoontui myös Suomen luonnon päivänä 29.8. liiton Luontoliikkujat-hankkeen järjestämille kansallispuistoretkeille!

Olemme instituutissakin edelleen samaa mieltä, joten eiköhän jatketa työtä. Hyvää syksyä ja terveyttä kaikille yhdistystoimijoille!

- Kimmo Saarinen
Tutkimusjohtaja

KUVAT:
Juha Jantunen, jos ni-
meä ei ole mainittu

TAITTO:
Juha Jantunen

Kansikuva:
Luontoliikkujia Oulangan
Myllykosken levähdys-
paikalla.

Alakuva:
Retkeläisiä Ruokolahden
syksyisessä metsässä.

Kesän retkiä, tapahtumia ja toimintaa

Allergiaohjelma maaliin!

Kansallisen allergiaohjelman 2008–2018 yhteenveto ilmestyi syyskuussa Lääkärilehdessä. Instituutin asiantuntijat olivat artikkelissa vahvasti mukana.

Lisäksi ohjelman tuloksista kirjoitettiin loppuvuodesta ilmestyvään Best Practice Nordic -lehteen tiivistelmä.

TIETEESSÄ | alkuperäistutkimus

TARI HAAHTELA
HUS, Iho- ja allergiasairaal,
Helsingin yliopisto

ERKKA VALOVIRTA
Turun yliopisto, keuhkosairausoppi
ja kliininen allergologia,
eurooppalainen potilasjärjestö
(EFA), Terveystalo

KIMMO SAARINEN
Allergia-, iho- ja astmaaliitto

JUHA JANTUNEN
Allergia-, iho- ja astmaaliitto

PAULA KAUPPI
Allergia-, iho- ja astmaaliitto

Kansallinen allergiaohjelma 2008–2018 muutti asenteita ja vähensi sairastavuutta

LÄHTÖKOHDAT Allergiaohjelma 2008–2018 on kansallinen kansanterveysohjelma, jonka strategia on käännetty sietostrategiaksi ja painotettu allergiaterveyttä. Raportti

MENETELMÄT Ohjelmalla oli kuusi tavoitetta, joiden toteuttamiseksi määriteltiin

Videokuvauksia ihmisen ja luonnon vuoropuhelusta

Koronarajoitukset eivät painaneet, kun kuvasimme kesän ja syksyn aikana Siro Creative -tuotantoyhtiön kanssa Ihminen & luonto -sarjaa pääkaupunkiseudun lähiluonnossa. Juontaja Kimmo Saarinen pohti vierailevien asiantuntijoiden kanssa syitä allergioihin ja miten niitä voisi hillitä sekä miksi on tärkeää pitää huolta luonnon monimuotoisuudesta, terveytemmekin kannalta.

Dokumentaarisesti kuvattu videosarja koostuu kahdesta jaksosta. Työnimikkeellä "Siitepöly ja luontolukutaito" aloitettiin emeritus-professori Tari Haahtelan kanssa Lauttasaaren kartano-

puistosta ja siirryttiin toimittaja Kimmo Ohtonheimon kanssa Viikin ulkoilualueelle. "Monimuotoisuus ja terveys" -teemaa alustettiin toimittaja Juha Kauppisen kanssa Nuuksion kupeessa ja lopuksi palattiin toimittaja Minna Pyykön kanssa Lauttasaaren rantamille, jonne aseteltiin niin linnunpönttöä kuin ötökköpölkkyäkin.

Videot valmistunevat loppuvuodesta ja ne saataneen levitykseen tulevan talvikauden aikana.

Kuva Kimmo Saarinen

Pelasta pöriäinen!

Keväällä osallistuttiin Pelasta pöriäinen -kampanjaan kuvaamalla opasvideot korsi- ja pötkelöpesän teosta. Videot saivat yli 900 tykkäystä ja niitä jaettiin eteenpäin lähes 90 kertaa.

Vajan seinälle kiinnitetyissä pötkelöissä oli noin 100 reikää ja syksyllä 60 % niistä oli asuttuja. Koloja täyttivät erakkomehiläiset ja -ampiaiset. Pötkkyä tutki myös kuvan kulta-pistiäinen, joka loisii mehiläisten koloissa.

Luontoliikkujat

Luontoliikkujat kansallispuistoissa

Suomen luonnon päivänä, elokuun viimeisenä lauantaina järjestettiin ensimmäisen kerran valtakunnallinen luontoliikkujat -retkipäivä. Tapahtumassa Allergia-, iho- ja astmaliiton jäsenyhdistysten väkeä lähti nauttimaan luonnosta ja vertaisseurasta Nuuksioon Salmen ulkoilualueelle, Pirkanmaan Seitsemiseen ja Kuusamon Oulangan kansallispuistoon. Retkille osallistui noin 100 reippailijaa. Instituutin väki toimi retkien luonto-oppaina.

Salmi Nuuksiossa

Eteläisin kohde oli Salmen ulkoilualue, joka tunnetaan myös Nuuksion pohjoisena porttina. Luonto tarjoaa monimuotoista metsämaastoa, kallioita, solisevia puroja ja järvimaisemia. Retkellä ihmeteltiin erilaisia metsän marjoja. Kaikkea ei saa syödä. Mustakonnanmarjan ja kielon marjat ovat myrkyllisiä.

Kuvat Mira Airola

Lue lisää!

Luontoliikkujista voi lukea lisää verkkosivuilta:

<https://www.allergia.fi/jarjesto/liikunta-ja-luonto/luontoliikkujat/>

Seitsemisen metsiä ja soita

Vanhoja metsiä, harjuja, soita, niittyjä ja laitumia. Polut ja pitkospuut kiertävät niin harjumaisemassa kuin soiden reunamilla. Koveron perinnetila on kuin osa Suomi-filmiä. Retkelle osallistuttiin joukolla Tampereen ja Jyväskylän suunnalta.

Kuvat Salla Huuskonen,
Kimmö Saarinen

Oulangan kuohuvat kosket

Oulanka on pohjoisen, eteläisen ja itäisen luonnon kohtaamispaikka. Porot ja kuukkeli ovat pohjoisen eksotiikkaa. Karhukierroksella elämyksiä tarjosivat riippusillat ja valtoimenaan pauhaavat kosket, kuten Niskakoski, Myllykoski ja Jyrävä. Lähialueiden lisäksi retkelle osallistuttiin Kuopion seudulta.

Tiina Kasessaaren suolla
Luumäellä.
Kuva Kimmo Saarinen

Luumittari

Rämevihersiipi

Rämevenhokas

Suovenhokkaan etsintä ei tuottanut tulosta

Kun heinäkuun toinen päivä kääntyy illaksi, kolmikkomme saapuu Imatralla Kurkisuon reunaan. Ilma ei liiku eivätkä ötökät kiusaa, kun lähdemme etsimään neulaa heinäsuovasta. Suovenhokas (*Nola karelica*) on vaatimattoman näköinen pieni perhonen, joka innostuu lentoon auringon painuessa mailleen. Ja sellainen on löydetty tältä suolta vuonna 1992, liki kolme vuosikymmentä sitten.

Kolme tuntia myöhemmin niin Kurkisuo kuin vieressä oleva Pahamaansuo on kuljettu läpeensä, eikä yhtään suovenhokasta ole näkynyt. Ilmeisesti tämäkin on menetetty elinpaikka, yksi lisää harmillisen pitkään listaan.

Uhanalaiseksi luokiteltu suovenhokas on yksi Suomen kansainvälisistä vastuulajeista. Etsimme perhosta Ympäristöministeriön tuella kaikkiaan kahdeksalta potentiaaliselta suolta Lappeenrannassa, Luumäellä, Imatralla ja Parikkalassa. Arvio perustui vuonna 2014 tehtyyn soidensuojelun täydennysohjelman perusinventointiin. Vaikka Etelä-Karjalan suoluonto on suurelta osin tuhoutunut ojitusten, turvetuotannon ja metsätalouden seurauksena, muutama liki luonnontilainen suo on onneksi säilynyt.

Suokohteet olivatkin hienoja. Kartoitusretkillä tavattiin huomionarvoisia suoperhoslajeja, kuten rämevihersiipi, viherämittäri ja luumittari. Päiväperhosista tiedot tallennettiin valtakunnalliseen seurantaan. Parasta antia olivat Uukuniemen Suursuolta tavatut muurain- ja rahkahopeatäplä, molemmat ilmeisesti viimeisellä säilyneellä elinpaikallaan Etelä-Karjalan maakunnassa.

Mutta suovenhokasta ei löydetty yhdeltäkään suolta. Se on selvästi krantumpi kuin sukulaisensa rämevenhokas, joita parhaimmilla soilla parveili kymmenittäin.

Suokeltaperhonen on jo yölevolla, kun
venhokkaan etsintä vasta alkaa.

Kirjoverkkoperhosella oli hyvä kesä. Uhanalaista perhosta nähtiin samoja määriä viimeksi 1990-luvun alkupuolella.

Päiväperhosille vaatimaton kesä

Joutsenon laskentareitillä nähtiin kesän aikana 41 päiväperhoslajia. Poikkeuksellisen lumettoman talven jälkeen lajeja nousi lentoon hämmästyttävän hyvin keski-vertovuoden tasoa. Sen sijaan perhosia oli keväästä syksyyn jatkuvasti noin viidenneksen tavallista vähemmän lennossa.

Varsinkin monet alkukesän lajit olivat vähissä. Joukkoon kuuluivat mm. piippopaksupää, virnaperhonen, monet sinisiivet, karttaperhonen ja neitoperhonen, jolle vuosi oli jo kolmas huono peräkkäin. Lanttuperhosen molemmat sukupolvet olivat vähälukuisia ja keskikesän heinämaita hallitseva tesmaperhonen jäi 25 vuoden pohjalukemiin. Myös vaeltajia oli harvassa, sillä reitille osui vain kaksi nauris-perhosta, yksi ohdakeperhonen ja amiraali.

Muutamalla lajilla meni sentään hieman paremmin. Kangasperhosia oli keväällä paljon, nokkosperhosen kesäpolvi oli todella runsas ja idänniittyperhonenkin nousi likelle ennätystasoaan. Myös muutama häiveperhonen yhytettiin linjalta monen vuoden tauon jälkeen. Melkeinpä parasta antia päiväperhoskesässä säästeltiin ihan loppuun, kun elo-syyskuussa sitruuna- ja nokkosperhosia lensi tavallista enemmän.

- Kimmo Saarinen

Sitruunaperhonen

Nokkosperhonen

Lue lisää!

Verkkolehdeissä on kirjoitus perhosreitistä ja verkkosivuilla lisää linjan havainnoista
www.allergiaihojaastmalehti.fi/jutut/666-laskentaviikkoa-perhosten-perassa/
www.allergia.fi/jarjesto/tutkimus/ymparisto/kaakkois-suomen-perhoskesa

Pohjoisemman niityn ajo-
reitti. Niittokerrat on piir-
retty eri väreillä.

Korvenkylän metsälaitumen niitto 7.8.2020

Keskitehoinen perusharjoitus, pitkä

Ensimmäiset mäkärät pörräivät jo ympärillä, kun saavun niityn reunalla yöpyneen niittokoneen luokse. Kellosta harjoitus käyntiin, koneeseen vähän ryyppyä ja käyntiin ensi nykäisyllä. Ja sitten menoksi. Onneksi tuulee sen verran, ettei mäkäristä varmaan ole suuremmin haittaa.

Pellisenrannan niitto- ja haravointitalkoot on jo pidetty heinä-elokuun taitteessa ja nyt vuorossa on metsälaitumen niitty. Niitto alkoi jo torstaina. Tankillisella niittokone kulkee puolentoista tunnin ajan ja sitten on hyvä antaa koneen jäähtyä ja alkaa jo itselläkin olla tauon paikka. Edellisenä päivänä kului kaksi tankillista ja jäljellä on enää pohjoisniityn itäpuolisko.

Niittokoneen metrin leveä terä leikkaa kasvillisuutta tasaiseen tahtiin. Metsäkurjenpolvea, rätvänää, ahdekaunokkia, nurmilauhaa ja siellä täällä mesiangervoa. Katse hakee purjojuurta. Se on niityllä elävän erittäin uhanalaisen keltaverkkoperhosen toukkien ravintokasvi. Purtojuuret on tarkoitus jättää niittämättä, jotta toukkia ei vahingoitettaisi. Elokuun alussa toukat ovat juuri kuoriutuneet ja millin mittaisina niitä ei vielä löydä, mutta jo parin viikon päästä niiden seittiverkot näkyvät purtojuurien lehdissä.

Tunti tulee täyteen ja niitettävä alue alkaa käydä vähiin. Vielä muutama kierros ja sitten paluumatkalle. Ensin metsän läpi keskiniitylle ja sitten pellonreunaa pitkin kohti tien laidassa odottavaa peräkärriä.

Pysäytän harjoituksen autolla. Kello kertoo: "Keskitehoinen harjoitus, pitkä." Matkaa tuli nyt 2,38 kilometriä ja edellisenä päivänä gps piirsi kartalle 6,1 kilometrin niittoreitin. Karkeasti mitattuna molemmat niityt ovat kooltaan 100 metriä kertaa 50 metriä, mutta niittäessä luontoliikuntaa kertyi yhteensä 8,5 kilometriä. Sitten on vielä edessä haravointi, mutta ennen sitä niitos saa kuivah-
taa viikon ajan.

Luurit korville ja menoksi.
Kuva Kimmo Saarinen

Eteläisen niityn ajoreitti.

Etelä-Karjalan paras perinnebiotooppi on Parikkalan Kirjavalassa.

Perinnebiotooppeja kartoitetaan

Ketoja, niittyjä, hakamaita ja metsälaitumia eli perinnebiotooppeja kartoitetaan eri puolilla Suomea, niin myös täällä maan kaakkoiskulmalla. Instituutti on etsinyt niittyjä Etelä-Karjalassa jo 90-luvulla, mutta nyt tehtävänä on arvioida myös Kymenlaakson perinnebiotooppien nykytilaa.

Perinnebiotoopit ovat monimuotoisimpia ympäristötyyppejä Suomessa. Kesän niittykartoituksen kasvitietoja käytetään perhostutkimukseen, jossa arvioidaan niiton ja laidunnuksen vaikutuksia perhosten esiintymiseen. Kasvien syönti ja niitto vähentää kukkien määrää ja vielä enemmän se vaikuttaa hyönteisten toukkien menestymiseen. Instituutti kartoitti kasvillisuutta, Suomen perhostutkijain seura tutki perhoslajistoa ja Kaakkois-Suomen ELY-keskus koordinoi hanketta.

Kesällä 2020 kävimme 30 kohteella. Hanke jatkuu ensi kesänä, jolloin perinnebiotooppien tilaa ja kasvillisuutta tutkitaan parillakymmenellä kohteella.

- Juha Jantunen

Ruusuruohomaamehiläinen on esimerkki mesipistiäislajista, jonka esiintyminen on täysin riippuvainen yhdestä kasvilajista. Laji tulee toimeen vain jos niityllä kasvaa riittävän runsaasti ruusuruohoa. Tikan niityt, Ruokolhti.

Kymenlaakson parhaimmistoa on merenrantaniitty Pyhtäällä.

Kaksijakoinen siitepölykausi 2020

Leppä ja koivu pölisivät ennätysvähän, heinät ja pujo keskiverrosti

Talvella ennakoitiin edellisesän heikon sään jäljiltä allergiapuiden, lepän ja koivun, tavallista vaisumpaa kukintaa. Maaliskuun puolivälissä ennustetta päästiin seuraamaan, kun Kaakkois-Suomen lepät alkoivat pölyttää. Kitkutellen edennyt kukinta oli reilussa kuukaudessa ohi ja sitten tulos tiedettiin: lepän siitepölyä oli ollut ilmassa niukemmin kuin kertaakaan 2000-luvulla. Huima ero edelliseen kevääseen, kun koko leppäkautena siitepölyä oli vähemmän kuin vuonna 2019 pelkästään kukinnan huippupäivänä!

Koivujen kukinta alkoi toukokuun toisella viikolla noin viikon keskivertoa myöhemmin. Sään talvinen käänne lisäsi viivettä ja kukintahuipun päivä, 25.5., oli kaakon ennätysmyöhäisin. Kukinnan huippupäivänäkin koivut pölisivät niukalti, kun kuutiometrissä ilmaa leijui vain 869 koivun siitepölyhiukkasta. Näin matalaksi, alle erittäin runsaan (1000 siitepölyhiukkasta) rajan, huippupitoisuus on kaakossa jäänyt vain vuonna 2013. Kun kesäkuun alun sateet päättivät koivujen vaisun siitepölytyksen lyhyeen, siitepölyä oli kertynyt vuosituhannen toiseksi pienin määrä.

Heinäkausiakin käynnistyi myöhässä. Toukokuu oli kolea, ja ensimmäiset heinäpölyt havaittiin vasta 10.6., pari viikkoa tavallista myöhemmin. Myöhäisen alun jälkeen kukinta voimistui nopeasti juhannukselta alkaneen hellejakson myötä. Kukinnan huippupäivät olivatkin jo kesäkuussa, mutta heinäkuu palasi silti heinäpölyisimmäksi kuukaudeksi viime vuosien kesäkuulle painottuneiden kukintakausien jälkeen. Heinäkauden hiipussa elokuulla siitepölyä oli ehtinyt kertyä keskivertokesän verran, selvästi enemmän kuin edellisten vuosien heikkoina heinäkesinä.

Pujon kukinta alkoi heinäkuun viimeisellä kolmanneksella. Edellisenä kesänä pujon siitepölykausi oli rikkonainen ja jäi kaakon mittaushistorian heikoimpiin. Tänä kesänä pujon siitepölyä oli ilmassa yhtäjaksoisesti kolme viikkoa elokuun puoliväliin. Viimeisimmäksi pujopölyiseksi päiväksi jäi 21.8. Vaikka runsaspölyiset päivät jäivät poikkeuksellisesti puuttumaan, kertyi pujon siitepölyä niin tasaiseen tahtiin, että kauden lopulla sitä oli näytenauhoilta mitattu lähes tavanomainen määrä.

Siitepölyseurantaa jatkettiin vielä syyskuulla etelämpää Euroopasta kantautuvien pujon sukuisten tuoksukien siitepölyjen varalta. Syyskuun alussa sekä lopussa kaakkoon kantautuikin kohtalaisesta vähäiseen vaihtelevia määriä kaukokulkeutunutta tuoksukin siitepölyä. Tuoksukit ovat pujonsukuisia allergiakasveja, jotka voivat aiheuttaa varsinkin pujoallergikoille oireita.

Rannikolla järviruo'on siitepölyä voi olla ilmassa runsaasti. Karuilla Saimaan rannoilla heinää on vähän ja niin on siitepölyäkin.

Kuva Tiina Vitikainen

Ilmasto lämpenee, siitepölykausi pitenee?

Lounais- ja etelärannikolla talvea ei pakkasten puuttuessa tullut lainkaan, ja poikkeuksellisen leuto sää sai lepät kukkimaan ennätysvarhain tammikuun lopulla. Vaikka kaakossa oli talvisempaa, vietiin siitepölykeräin kaukokulkeumia ennakoiden paikoilleen heti helmikuun alussa, aiemmin kuin koskaan keruupisteellämme (yläkuva).

Ennätysvarhain alkanut seuranta myös jatkui ennätysmyöhään, kun siitepölykeräin haettiin talvivarastoon vasta lokakuun alussa, kahdeksan kuukautta aloituksen jälkeen (alakuva). Tänä vuonna seurantaa oli syytä jatkaa näin pitkään, jotta nauhoille saataisiin vielä viimeisetkin syys-lokakuun taitteen poikkeuksellisen lämpimässä ja eteläisten ilmapvirtausten hallitsemassa säässä kulkeutuneet tuoksukien siitepölyt.

2050-luvulla tämän siitepölykauden mitta saattaa olla tavanomainen, kun ilmaston lämpeneminen on tehnyt poikkeuksesta säännön.

- Tiina Vitikainen

Kuva Kimmo Saarinen

Lue lisää!

Kaakkois-Suomen siitepölytilanne ja siitepölykauden koonnit löytyvät Allergia-, Iho- ja Astmaliiton Tutkimus-osion alta:

www.allergia.fi/tutkimus/allergia/siitepolytilanne/

Siitepölyallergiasta lisää verkkolehdestä:

www.allergiaihojaastmalehti.fi/jutut/siitepolyallergia-on-immuunijarjestelman-erhe/

Kesän retkiä, tapahtumia ja toimintaa

Hyönteisseuranta

Kesällä 2020 lentäviä hyönteisiä haettiin Savonlinnan alueelta Putikon ja Punkaharjun maisemista. Tämä malaisepyydys asemoitiin huhtikuussa Metsäntutkimuslaitoksen lehtikuusimet-sikköön.

Seuranta loppui syyskuussa ja hyönteisnäytteet toimitettiin asiantuntijoille määritettäväksi. Ensi vuoden puolella tiedämme, löytyikö kohteilta jotakin erityisen mielenkiintoista.

Kuva Kimmo Saarinen

Linnoituksen luonto- ja kulttuuripolku

Lappeenrannan Linnoituksen alueelle pystytettiin keväällä pitkään valmisteltu ja viimeiseen asti hiottu kulttuuri- ja luontopolku, sisältäen kaikkiaan 11 opastaulua. Julkistaminen tapahtui Lappeenrannan kaupungin järjestämässä livestream-lähetyksessä toukokuussa.

Syksyllä 2019 taideseppä Antti Nieminen ja kuvittaja Heli Pukki mallasivat Antin tekemää polkutaulun kehystä Katariinantorin laidalla.

Tutustu polkuun tekijöiden äänellä:

https://youtu.be/2Ojz_IAPp18

Kuva Anna Vuori

Vekara-Varkaus etänä

Varkaudessa järjestetään lapsille kesän alussa tapahtumia lapsille. Koronan vuoksi tapahtumat peruttiin ja siirrettiin verkkoon. Ötökkäretkellekin lähettiin perheiden omin voimin. Instituutti koosti vinkit ja ohjeet ötököiden etsintään, teki pienen ötökkäoppaan ja väritystehtäviä. Viikon aikana materiaalia ladattiin yli sata kertaa.

Neuvonta

Huhtikuusta syyskuun loppuun vastattiin lähes 200 kysymykseen. Kesällä useimmat kysymykset olivat luontoaiheisia. Kasvien ja hyönteisten tunnistusta, kysymyksiä siitepölyistä, vieraslajeista, hyttysistä, herhiläisistä ja puutiäisistä, havaintoja linnuista ja perhosista. Myös kotien kemikaalit, homeet ja sisäilma olivat aiheina.

Kuvassa on omakotitalosta purkitettu ja Instituuttiin toimitettu 3 mm mittainen tupsutuhatjalkainen. Yleensä ne elävät puiden rungoilla, mutta voivat myös kiipeillä talojen seinillä ja tulla sisälle.

Liiton somessa houkuteltiin luontoon

Lomakaudella ihmisiä houkuteltiin liikkumaan luonnossa kuvatehtävien avulla. Haarapääsky, lumme, metsäsittiäinen ja vaivaiskoivu ovat tavallisia lajeja, mutta ei niitä kotisohvalta löydä.

Kasviretket

Suuri osa loppukevään ja kesän tapahtumista peruuntui, niin myös valtakunnallinen luonnonkukkien päivä. Imatralla ja Lappeenrannassa järjestettiin kuitenkin pienimuotoiset kasviretket Immolan lentokentälle ja Pellisenrannan kukkaille niitylle.

Kuva Juha Juuti

Kasviruudut

Saimaan ammattiopistossa luonto- ja ympäristöalan opiskelijat harjoittelivat kasvien lajintuntemusta ja kasviruutujen tekoa Instituutin väen opastuksella. Kasveja tutkittiin Korvenkylän metsälaitumella.

Kuva Kimmo Saarinen

Pesuaineet ja hyönteiskarkotteet

Kesään liittyvät oleellisesti monet kemikaalit kuten aurinkorasvat ja hyönteiskarkotteet. Pyykkiäkin pestään jatkuvasti ja pesuaineet ovat olleet myös kemikaalineuvonnan yleisin teema.

Pyykinpesuaineiden kemikaalit voivat aiheuttaa iho-oireita, mutta aina oireiden syypanä eivät ole yksittäiset ainesosat. Joskus oireilua aiheuttavat myös muut tekijät kuten pyykinpesuaineen annostelu, pesukoneen täyttöaste ja huuhteluiden määrä.

Kuva Kia Bertula

Verkkolehdestä voi lukea lisää pesuaineista...

www.allergiahoajaastmalehti.fi/jutut/tietoa-ja-taitoa-pyykinpesuun/

...ja hyönteiskarkotteista

www.allergiahoajaastmalehti.fi/jutut/kesa-tuo-tullessaan-myos-hyonteiset/

Mistä mäkäret sikiävät?

Urheilupiireissä Imatralla on kuulemma jo kyseenalainen maine "Suomen mäkäraisimpänä paikkana". Mäkärapilvien syyksi on epäilty ensilumen latua varten varastoitua massiivista lumikasaa, mutta ei purun alta mäkäraparvia lehadellut kun kasoja tarkemmin tutkittiin. Tätä epäili myös sääskitohtori Jukka Salmela Lapin maakuntamuseolta: todelliset sikiämispaiikat ovat pieniä virtavesipuroja.

Viime kesänä Ukonniemen urheilukentän kulmilla mäkäränsat imuroivat otuksia huimaan tahtiin, mutta niitä riitti muuallekin. Katsoin pojan jalkapallopelejä elokuun puolivälissä kentän reunalla ja mäkäriä oli noin 2 500 – kummassakin housulahkeessa!

Kuva Kimmo Saarinen

Talkoot

Omien niittytalkoiden lisäksi Instuutin väki oli mukana hoitamassa Lappeenrannan Anolan ja Riihilahden niittyjä

Kuva Salla Huuskonen

Kangasajuruoho

Kyläniemen harjurinteelle istutettiin kesällä 2019 yhteensä 214 kangasajuruohon taimea. Syksyn tarkistuskäynnillä 121 taimea oli jatkanut kasvua ja osa oli jo kukkinut. Hanke on osa Metsäkeskuksen valtakunnallisesta PaahdeLife-hanketta.

Aavekämmeköitä kalkittiin

Lehtoneidonvaipan lehtivihreätön muoto, vitivalkoinen "aavekämmekkä", havaittiin Lappeenrannasta ensimmäisen kerran vuonna 1969. Sen vahvimpia elinalueita Ihalaisten tehdasalueen liepeillä on luonnonsuojelualueeksi rauhoitettu Mäntylänmäki. Viime kesänä aloitimme Nordkalk Oyj:n kanssa hankkeen, jossa selvitetään, millaisella kalkituksella aavekämmekkäesiintymä olisi mahdollista elvyttää ja vahvistaa.

Kuvan koealalle on levitetty sammutettua kalkkia. Muita käsittelyjä ovat tavallinen maanparannuskalkki, kalkkiuunin letkusuodinpöly ja sementtitehtaan klinkkeri.

Kuva Kimmo Saarinen

Ötökkäretket

Keväältä peruuntuneita ötökkäretkiä järjestettiin Kuopiossa ja Jyväskylässä.

Jyväskylässä oli peräti 80 osallistujaa, joista yli puolet oli lapsia. Syyskuussa ilma oli jo viileä. Ötököitä löytyi silti hyvin mikroskoopilla tutkittavaksi.

Kuvat Keski-Suomen Allergia- ja Astmayhdistys.

"Meissä on alle puolet ihmistä, loput on luontoa"

► Tutkija Kimmo Saarisen mukaan luonto elvyttää, voimaannuttaa ja palauttaa, vaikkei itse sitä huomaisikaan.

Rauma
ELINA HELKELÄ, RAUMALAINEN

säävät allergiasairauksia.
Ihmisen suolistossa ja muiden
muassa vesistöissä pesivät "pi-

Luontoliikkujan päivä Raumalla

Rauman seudun Allergia- ja Astmayhdistys kutsui puhujamatkalle luontoliikunnan merkeissä jo viime keväänä, mutta koronan takia toteutus siirtyi syyskuulle - ja sisätiloihin.

460 kilometrin ajomatkan jälkeen vedin hetken henkeä vanhassa Raumassa, sillä tarjolla oli kahden tunnin puhepaketti monimuotoisuudesta ja sen merkityksestä sekä kahvipaussin perään vielä sairauden luontokytkenästä.

Olipahan taas mahtava ilta, kiitos raumalaiset! Parhaan palautteen tiivistä eräs kuulija: "Poika on tehnyt kotiläksynsä!"